

ADVIES

Ontwerpplan voor de Preventie en Bestrijding van Geluidshinder en Trillingen in een Stedelijke Omgeving

18 oktober 2018

Aanvrager	Minister Céline Fremault
Aanvraag ontvangen op	21/09/2018
Aanvraag behandeld door	Commissie Leefmilieu
Aanvraag behandeld op	3/10/2018 en 9/10/2018
Advies uitgebracht door de plenaire zitting op	18/10/2018

Vooraf

Dit ontwerpplan ligt in het verlengde van de twee plannen ter voorkoming en bestrijding van lawaai en trillingen die sedert 1997 door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden aangenomen. **De Raad** wijst erop dat hij op 18 december 2008 een advies heeft uitgebracht over het ontwerpplan « Preventie en bestrijding van het stadslawaai in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest », evenals over het milieueffectenrapport van dit ontwerpplan ([A-2008-043-ESR](#)). Hij bracht eveneens op 20 december 2007 een advies uit over het voorstel van bestek voor het milieueffectenrapport van dit plan ([A-2007-029-ESR](#)).

Op 15 maart 2018 bracht **de Raad** een advies uit over het ontwerp van bestek voor de evaluatie van de effecten van dit ontwerpplan ([A-2018-021-ESR](#)).

Op 21 september 2017 tenslotte, sprak de Raad zich uit over het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 17 juli 1997 betreffende de strijd tegen geluidshinder in een stedelijke omgeving ([A-2017-059-ESR](#)).

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Doelstellingen en ambities

De Raad verwelkomt deze actualisatie van het plan ter voorkoming en bestrijding van geluidshinder in een stedelijke omgeving. Hij wijst erop dat lawaai wordt gezien als een belangrijke vorm van milieuhinder in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en dat een groot deel van de Brusselse bevolking objectief aan hoge geluidsniveaus wordt blootgesteld.

De Raad neemt akte van het feit dat dit ontwerpplan de drie volgende doelstellingen nastreeft :

1. de effecten van lawaai op de gezondheid beperken ;
2. aan elk individu « toegang tot rust » te bieden ;
3. het harmonisch samengaan mogelijk maken van de residentiële sector en de ontwikkeling van economische en culturele activiteiten.

De Raad steunt deze drie doelstellingen en is van oordeel dat de structurele beperking van de geluidshinder te Brussel een essentiële factor is die bijdraagt tot de levenskwaliteit van de inwoners en de werknemers die actief zijn te Brussel en, bijgevolg, tot de aantrekkingskracht van de Brusselse stadsomgeving.

De Raad stelt vast dat het ontwerpplan - om deze doelstellingen te verwezenlijken - met name wil *tussenkomen wat betreft de mogelijke synergiën, meer bepaald met de andere gewestelijke plannen*. Hij verwelkomt deze wil om te waken over de coherentie van de toekomstige maatregelen van het Geluidsplan met deze die in andere gewestelijke plannen zijn voorzien.

Ook al is hij overtuigd van de noodzaak van de mixiteit van de functies in de stad, toch wil **de Raad** eraan herinneren dat het belangrijk is om te waken over een evenwicht tussen de bestemmingen (economische productieactiviteiten, huisvesting, collectieve voorzieningen...). Hij dringt er in dit

verband op aan dat er zones, die aan de industriële activiteiten en de activiteiten voor de productie van materiële goederen zijn voorbehouden, behouden zouden blijven, en dat deze zelfs zouden worden uitgebreid. Zo zou het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ook in de toekomst economische activiteiten kunnen huisvesten die onverenigbaar zijn met huisvesting (met name gelet op de geluidshinder ervan). Hij onderstreept namelijk dat tal van productieve activiteiten, die geluidshinder kunnen veroorzaken, essentieel zijn voor de werking en ontwikkeling van het Brussels gewest (betoncentrale, recyclagebedrijven...). Hij waardeert in dit verband het feit dat maatregel 35 van het ontwerpplan uitdrukkelijk onderstreept dat « sommige productieve en/of industriële activiteiten niet te detsifiëren zijn noch met huisvesting verenigbaar zijn ».

De Raad dringt er bovendien op aan dat een nauwkeurige visie van de logistieke en mobiliteitsaspecten zou worden uitgewerkt vooraleer men nieuwe wijken ontwerpt, meer bepaald in de gemengde zones en de ondernemingsgebieden in een stedelijke omgeving (OGSO). Hij vindt het primordiaal dat dit denkproces stroomopwaarts van de projecten wordt gevoerd. Zo kan men immers structurele oplossingen voor de beperking van de geluidshinder uitwerken die een stuk doeltreffender zijn als deze die na de aanleg van de wijken zouden worden overwogen.

1.2 Cartografie van de geluidshinder

De Raad waardeert de geleverde inspanningen voor een gedetailleerde en regelmatig bijgewerkte cartografie van de verschillende bronnen van geluidshinder in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hij verwelkomt bovendien dat dit ontwerpplan drie maatregelen voorziet die een geluidsmonitoring inhouden (maatregelen 3, 21 en 37).

1.3 Evaluatie

De Raad is van oordeel dat over de doeltreffendheid van de maatregelen ter bestrijding van geluidshinder moet worden gewaakt, en verwelkomt dan ook de invoering van evaluatievoorzieningen wat betreft de verwezenlijking van het ontwerpplan, evenals de wil om regelmatig (om de 30 maanden) tot een evaluatie over te gaan van de uitvoering van het ontwerpplan op basis waarvan er aanpassingen, en zelfs een volledige herziening van het ontwerpplan zullen kunnen worden voorgesteld.

Zoals vermeld in het ontwerpplan, vereisen deze evaluaties indicatoren inzake opvolging die beschikbaar en meetbaar zijn. **De Raad** wijst in dit verband op het belang van een netwerk van vaste en representatieve meetstations (lokalisatie, gemeten bronnen van geluidshinder...) voor de realiteit van de geluidshinder in het Brussels Hoofdstedelijk gewest.

2. Bijzondere beschouwingen

De Raad neemt er akte van dat de 45 maatregelen, die in dit ontwerpplan worden voorgesteld, op de 3 volgende visies en 9 thema's zijn gebaseerd :

1. « QUIET.TRANSPORT »
 - Matiging van het gemotoriseerd vervoer
 - Aanleg van de wegen
 - Beheer van het openbaar vervoer
 - Regeling van de geluidsoverlast van de vliegtuigen
2. « QUIET.CITYLIFE »
 - Schepping van comfortzones

- Verzekeren van het geluidsccomfort van gebouwen
 - Bewustmaking van de burgers
3. « QUIET.TOGETHER »
- Begeleiding van de ondernemingen
 - Integratie van collectieve en vrijetijdsinrichtingen

Uit bezorgdheid voor de leesbaarheid van zijn bijzondere beschouwingen neemt **de Raad** deze in de volgende structuur op.

2.1 QUIET.TRANSPORT

De Raad neemt er akte van dat dit luik de maatregelen bevat die de lawaaihinder van het vervoer moeten verminderen door de belangrijkste lawaaiuitstoot aan de bron te beperken en komaf te maken met kritieke situaties waarin de geluidshinder buitensporig is. Dit luik vertoont dan ook een nauw verband met de toepassing van de maatregelen die in het plan « Good Move » zijn voorzien.

Matiging van het gemotoriseerd vervoer

Maatregel 2. De Stad 30 versterken

De Raad is de mening toegedaan dat de inrichting van zones 30 kan bijdragen tot een beperking van de geluidshinder. Hij wijst er evenwel op dat doeltreffende en nageleefde zones 30 meer ingrijpende stedelijke inrichtingswerken met een positieve impact op de beperking van de geluidshinder vereisen en men zich niet kan beperken tot de aanleg van snelheidsdrempels. Een van de middelen om de geluidshinder van het wegverkeer te verminderen is bovendien een vlottere doorstroming ervan teneinde autobestuurders toe te laten om aan een constante snelheid te rijden.

De Raad wijst bovendien op het belang om de zones 30 te doen naleven die ingesteld zijn of zouden worden ingesteld. De reële controle van deze zones en het opleggen van doeltreffende en ontradende sancties aan overtreders zijn in dit verband essentieel.

Maatregel 4. Wijziging van het gedrag van autobestuurders

De Raad oordeelt dat aan de wijziging van het gedrag van alle gebruikers van voertuigen met een thermische motor moet worden gewerkt.

De Raad vindt bovendien dat het succes van deze maatregel met name het gevolg is van een strenge controle van het gedrag, evenals van de toepassing van doeltreffende en ontradende sancties wanneer een ongepast gedrag wordt vastgesteld (zoals de niet-naleving van « productnormen » door motorrijders).

Aanleg van de wegen

In de mate waarin een verstandig gebruik van de materialen een impact heeft op de geluidshinder van het verkeer (met name inzake wegbedekkingen), beveelt **de Raad** de opname van geluidscriteria aan in de bestekken van overheidsopdrachten voor de aanleg of de vernieuwing van wegen.

Een weg, die zich in slechte staat bevindt (en meer in het bijzonder de aanwezigheid van putten) veroorzaakt geluidshinder, en **de Raad** onderstreept dan ook de noodzaak om toe te zien op de goede kwaliteit van de wegen en op het regelmatig onderhoud ervan.

Beheer van het openbaar vervoer

De Raad verwelkomt het voornemen om de maatschappijen voor openbaar vervoer TEC en De Lijn te betrekken door middel van een milieuovereenkomst inzake geluidshinder en trillingen.

De Raad is bovendien de mening toegedaan dat de strijd tegen geluidshinder en de trillingen van het openbaar vervoer ook het goede onderhoud ervan moet omvatten.

Regeling van vliegtuiglawaai

Wat betreft dit vraagstuk, verwijst **de Raad** naar zijn beschouwingen in zijn initiatiefadvies van 15 februari 2017 betreffende de vluchten boven het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ([A-2017-002-ESR](#)).

De Raad deelt bovendien de vaststelling van het Gewest dat een stabiel exploitatieschema voor de luchthaven van Brussels Airport onontbeerlijk is voor de doorvoering van Brusselse en structurele maatregelen ter bestrijding van de geluidshinder van vliegtuigen (ruimtelijke ordening, geluidsisolatie van gebouwen...). **De Raad** is van oordeel dat de bedragen van de - voor de overschrijding van de geluidsnormen - geïnde boetes voor de geluidsisolatie van de gebouwen, die te Brussel worden overvlogen, moeten worden aangewend.

De Raad pleit tenslotte eveneens voor een verbetering van het controlenetwerk voor de lawaaihinder van de vliegtuigen boven het Brussels gewest.

2.2 QUIET.CITYLIFE

De Raad neemt er akte van dat dit gedeelte de maatregelen omvat die stilte en ontspanning in de stadsontwikkeling moeten bevorderen, door de opname van de geluidsomgeving als integraal onderdeel van de stedelijke ontwikkeling en de duurzame bouw, evenals door de toegang van elkeen tot stille ruimten te bevorderen.

Verzekeren van het geluidsccomfort van gebouwen

De Raad verwelkomt de wil om het geluidsccomfort van de gebouwen te verbeteren en om zich hierbij te laten leiden en naar synergiën te zoeken met het beleid dat inzake energieprestatie van de gebouwen wordt gevoerd. Hij vindt het immers logisch dat het denkproces over de geluidsisolatie en dat van de energie-isolatie aan elkaar worden gekoppeld. Hij vraagt tevens om er in dit opzicht over te waken dat de aanbevelingen op akoestisch vlak verenigbaar zouden zijn met andere criteria die nu reeds worden opgelegd (bijvoorbeeld inzake brandveiligheids- en EPB-normen).

Aangezien de geluidsisolatie een complexe materie is, wijst **de Raad** erop dat er inspanningen inzake sensibilisering en opleiding zullen moeten worden verricht indien men het geluidsccomfort van de gebouwen daadwerkelijk wil verbeteren. Welnu, aan deze inspanningen zal door alle mogelijks betrokken actoren moeten worden deelgenomen, en er zal bijzondere aandacht moeten worden besteed aan de sensibilisering / opleiding van aannemers en architecten. Een partnership met de vzw « Homegrade » zou in dit verband relevant kunnen zijn.

De Raad vindt het tot slot noodzakelijk om een sensibilisering te voorzien wat betreft de (energetische en akoestische) baten van de aanwending van systemen of materialen die op korte termijn duurder kunnen lijken. Hij vindt dat er een denkproces moet worden gewijd aan de middelen om aan te zetten tot het gebruik van de beste materialen en met betrekking tot de steunvoorzieningen die iedereen in de mogelijkheid zouden stellen om deze materialen te gebruiken.

2.3 QUIET.TOGETHER

De Raad neemt er akte van dat dit luik de maatregelen bevat voor het goede beheer van de mixiteit, door het harmonieus samengaan van de stedelijke functies onderling, en meer bepaald van de woonomgeving en de economische en vrijetijdsactiviteiten. Hij herhaalt hier zijn algemene beschouwing met betrekking tot de mixiteit van de functies in de stad. Hij wijst erop dat hij dit vraagstuk heeft behandeld in zijn volgende adviezen :

- Het advies van 13 maart 2017 betreffende het ontwerp van gewestelijk plan voor duurzame ontwikkeling (GPDO) ([A-2017-006-ESR](#)) ;
- Het advies van 17 maart 2016 betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende vastgelegde geluidsnormen in de ondernemingsgebieden in een stedelijke omgeving en tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 november 2002 betreffende de strijd tegen de geluids- en trillingenhinder voortgebracht door de ingedeelde inrichtingen en het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 november 2002 betreffende de strijd tegen het buurtlawaai ([A-2016-019-ESR](#)).

In deze adviezen vond **de Raad** het met name opportuun om een specifieke geluidsnorm voor de OGSO te voorzien en om deze te baseren op de WGO-norm die tussen 55 en 45 dB(A) ligt. Hij stelt tevens voor om een specifieke verplichting tot geluidsisolatie in te voeren bij de bouw van nieuwe woningen in de OGSO (bijvoorbeeld door de opname van zo'n verplichting in de bestekken). Zo zou de realisatie van voorzieningen inzake geluidsbeheersing voor een verenigbaarheid tussen ondernemingen en woningen niet enkel ten laste van de ondernemingen vallen.

De Raad dringt tevens aan op de noodzaak om voldoende collectieve voorzieningen en infrastructuur te voorzien om de verplaatsingsnoden te beperken.

De Raad herhaalt tenslotte voor dit luik zijn algemene beschouwing betreffende de noodzaak van de uitwerking van een nauwkeurige visie van de logistieke en mobiliteitsaspecten vooraleer er nieuwe wijken in de gemengde zones worden ontworpen.

Steun aan de bedrijven

Maatregel 38. Een plan uitwerken voor de bestrijding van geluidshinder en trillingen afkomstig van de afvalophaling

De Raad herhaalt zijn beschouwing in verband met de noodzaak van het onderhoud van publieke voertuigen die hij maakt onder de titel « Beheer van openbaar vervoer ».

Maatregel 39. Het gebruik van stille apparaten en machines aanmoedigen

De Raad nodigt de overheid uit om als voorbeeld te fungeren wat betreft de aankoop en de aanwending van geluidsdoeltreffend materieel. Net zoals voor de aanleg van de wegen stelt hij voor om desgevallend geluidscriteria op te nemen in de bestekken voor overheidsopdrachten wat betreft de aankoop van materieel dat met name bestemd is voor het beheer en het onderhoud van de wegen en de groene ruimten.

Integratie van de collectieve uitrustingen en recreatievoorzieningen

De Raad vraagt om te waken over de coherentie van de doelstellingen en maatregelen, die in dit ontwerp van geluidsplan worden bepaald, met de projecten ontwikkeld in het kader van het toeristisch

beleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, enerzijds, en met de nieuwe gebruiksvormen van de heringerichte openbare ruimten, anderzijds. Hij vindt dat de inwoners van de betrokken ruimten bij de opstelling van de overwogen projecten moeten worden betrokken teneinde tot een harmonisch samengaan bij te dragen.

Maatregel 40. De geluidshinder afkomstig van de sirenes van hulpverleningsvoertuigen beperken

De Raad is van oordeel dat een sensibilisering van de bestuurders van noodvoertuigen voor de geluidshinder van hun sirenes zich opdringt, en deelt het voornemen om deze actoren beter op te leiden.

De Raad is bovendien de mening toegedaan dat de invoering van een voorziening voor de controle van het gepast gebruik van sirenes een goede zaak zou zijn. Zoals hij aangaf wat betreft de wijziging van het gedrag van de autobestuurders, vindt **de Raad** dat een strikte controle van het gedrag en de toepassing van doeltreffende en ontradende sancties bij de vaststelling van ongepast gedrag zich opdringt indien men het buitensporig gebruik van sirenes wil beperken.

Maatregel 42. Uitvoeren van de wetgeving inzake versterkt geluid

De Raad herinnert eraan dat hij op 17 maart 2016 een advies heeft uitgebracht over het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van de voorwaarden voor het spelen van elektronisch versterkte muziek in voor het publiek toegankelijke inrichtingen ([A-2016-018-ESR](#)). Hij betuigde hierin met name zijn steun aan het voornemen om de verspreiding van versterkte muziek in deze inrichtingen aan banden te leggen teneinde te aanzienlijke blootstellingen te beperken. Ook wees hij op bijdrage van deze doelstelling tot de volksgezondheid.

De Raad vraagt bijgevolg met aandrang dat de naleving van de normen, die in de wetgeving op de versterkte muziek zijn voorzien, door doeltreffende controles zou worden verzekerd. Hij is bovendien de mening toegedaan dat dit vraagstuk zich niet mag beperken tot inrichtingen die toegankelijk zijn voor het publiek en ook de verspreiding van versterkte muziek in open lucht in aanmerking zou moeten nemen.

Maatregel 44. Plaatselijke plannen voor de bestrijding van geluidshinder uitwerken

De Raad vindt dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het kader van zijn steun en wil om de plaatselijke overheden te responsabiliseren wat betreft de bestrijding van lokale geluidshinder erover moet waken dat deze lokale actoren niet ingaan tegen de gewestelijke wil om het harmonisch samengaan van de stedelijke functies te verzekeren, in het bijzonder tussen huisvesting en economische en vrijetijdsactiviteiten.

De Raad is bovendien de mening toegedaan dat het wettelijk interventiekader van de gemeenten inzake bestrijding van geluidshinder duidelijk moet worden vastgelegd om het ontstaan van rivaliteiten tussen de gemeenten te vermijden. Deze laatste dreigen namelijk in te gaan tegen de doelstellingen van het ontwerp van geluidsplan, en meer bepaald tegen het harmonisch samengaan van de stedelijke functies (indien gemeenten geluidsnormen zouden bepalen die de hinder van luidruchtige activiteiten naar andere zones willen verplaatsen), enerzijds, en de economische actoren die op het grondgebied van verschillende gemeenten zijn gevestigd (in de mate waarin de na te leven geluidsnormen zouden verschillen al naargelang de gemeente), anderzijds. Volgens **de Raad** kan enkel een geharmoniseerd wettelijk kader dit vermijden.

*
* *